

אנוסים

ישראל 2002. אורן ורונית מנהלים אורח חיים דתי בהסתר, מתוך בחירה סביליה 1492. חוזה מריו מוזיאוס מנהל אורח חיים דתי בהסתר, מתוך כפייה **בחוץ השמש כבר קופחת**. אורן יורד במעלית מן הקומה ה-13, וצונח אל קרירותו היחסית של החניון. לחיצה על שלט המכונית, ואורותיה נדלקים ביבבה. 'כן', הוא מסכם לעצמו, גם המכונית לא רעה. אישה נאה, מכונית גדולה ובית מפואר, מרחיבים דעתו של אדם. הוא יוצא בשעטה מן החניון, ורגע אחריו רונית, במכונית קטנה ויקרה שמתאימה בדיוק לאישה כמוה.

באותו בוקר, בהפרש של שעה ורבע ו-504 שנים, מתעורר בביתו חוזה מריו מוזיאוס. דפיקה חרישית בדלת. באה העת לתפילת השחר. אחד, ועוד אחד, מתאספים החברים הקבועים בדירה הקטנה, בלב הרובע החדש של סביליה. אדם חדש מופיע, ומעורר כמה רגעי חרדה. אל דאגה, הוא משלנו. דון מימון הזמין אותו. יורדים למרתף. כל אחד שולף ממעמקי תיקו או חבילתו צרור קטן, ואוחז בו בחרדת קודש. תפילין. המדרגות הלולייניות מן הבית למרתף - לולייניות וחלקלקות, עדות ללחות התמידית השוררת שם בחורף. המרתף עצמו, שבימים הטובים שימש בעיקר כמזווה למזון והיין של משפחת מוזיאוס, הפך אתה לבית כנסת לעת מצוא, עד יעבור זעמם של פרדיננד ואיזבלה.

יום שישי. במקרה אין עבודה במשרד. אורן ורונית מתכננים יום כיף משותף. קניון, משם לשפת הים, לבילוי משותף עם חברי הקהילה-קדישא, ומשם, דרך ההורים - חזרה הביתה לשבת, הים מבריק בשמש, המים חמימים. גם בגד הים של רונית מבריק בברק מתכתי. 'לא היה זול, אבל היה שווה', היא מהרהרת. מביטה בקנאת-מה בשירה, שקנתה דגם משופר. האווירה חופשית, הבירה זורמת, לכמה חבר'ה כבר יש ילדים, ברוך ה'. עוד מעט שבת, צריך לזוז.

בחרדת קודש נושאת מריה את הדג שקנתה בשוק. יום שישי. המשיח החדש אסר על אכילת בשר, ואוי לו למי שיייתפס, אך במרתף ממתין לו נתח ראוי לכבוד שבת. בדרך הביתה היא לא מוותרת על ביקור חטוף בחנותה של סנטה, שכנתה לספסל בבית הכנסת, בימים ההם. שם, באפילת החנות, אפשר להיות בטוחים ששיחות החולין והידיעות, או שבירי הידיעות העוברים מפה לאוזן בין חברי הקהילה הבלתי נראית - לא יגיעו לאוזניהם של מרגלי האינקוויזיציה השורצים בכל מקום.

"ימים קשים", נאנחת סנטה.

"ימים קשים, אכן", מחזירה לה מריה, ומוסיפה: "השבת אצל אברלוס, בשעה חמש. להיכנס דרך הפרצה האחורית בגדר האחזה".

סנטה: "אצל קולנוסוס הייתה ברית בזמנה. רבי יצחק היה המוהל." שמחה גדולה. "שבת שלום."

"מי ייתן וגם השבת יעברו ההכנות בשלום." מריה פוסעת לביתה.

"בעוד שעה שבת", רונית מנסה להישמע לחוצה. "אם אני לא טועה, יש עשרים דקות בונוס." שוטפים את בגדי הים, ומארגנים ממה שיש ארוחת ליל שבת. אורן טורח על הנרות, ונוצר להוציא גם את גביע הכסף הגדול שקיבלו לחתונה. רונית מתקלחת ארוכות. שבת.

אורן מנוסה. יודע לכוון את הזמן במדויק, כדי לא להתפלל יותר מדי, אבל גם לא לפספס את החבריה. השניים יורדים לאיטם במעלית השבת, ופוסעים יד ביד לבית הכנסת. הנשים כבר בחוץ.

"הגענו בזמן", רונית נסחפת מיד לשיחה ערה במעגל הנשים, בעוד אורן, בכניסה דרמטית לבית הכנסת, מספיק לשמוע את ההודעות (בשקט מופתו) ולומר עלינו לשבת, ואז, להצטרף לחבריה בחוץ.

שנים עשר יהודים שרים בלחש "לכה דודי". באפילת המרתפים, לאור נרות. ביום ראשון, יבקרו בכנסייה, במיטב הבגדים. בשבת - נשמה יתרה, ובים ראשון - כאב וטומאה.

בין קבלת שבת לערבית מפסיק החזן, ורבי יצחק קם לדרוש: "ממעמקים קראתיך ה'. ה' רוצה בתפילתנו, על אף שקיבלנו על עצמנו, כביכול, עולו של אותו האיש. כאן, בקרב קהל הקדושים, יתקיים בנו 'אלוקים ניצב בעדת אל'. ממעמקים - ממעמקי ליבנו. אפילו שנראה להם שעזבנוך. 'השקיפה ממעון קודשך מן השמיים, וברך את עמך ישראל'. גם אנחנו בכלל עם ישראל."

התפילה מסתיימת. עוד רגע צריכים להינתק מהחום הנעים ששורר במרתף, חום שרק יחד ניתן לחוש בו, כל כך יהודי.

אחד לאחד נשמטים החברים, מתגנבים החוצה אל החושך העוין. בביתו של כל אחד ממתין גביע קידוש, ויין שהשיג די עמל. אולי גם סעודת שבת ראויה לשמה.

רונית ואורן שוב בבית. בערב שבת הם משלבים קידוש וסעודה עם פריים-טיים. אורן מקדש חטופות, והם לוגמים מיין הירדן המשובח. לאחר מכן בוצע אורן מן החלות, והם מזדרזים לסיים את הארוחה. שעון שבת מדליק את הטלוויזיה בשמונה וחצי. רונית מוודאת שכל התריסים מוגפים כראוי, שמא תתגנב לה החוצה קרן אור תכלכלה. שמא ייראו השכנים. הם מתיישבים צמודים על הספה, במבוכת מה, שחולפת אחרי שעה קלה. הם נסחפים למסך הקטן. באמת חבל להפסיד את ליל שבת.

חוזה מריו שב לביתו.

"שבת שלום" חרישי.

"שבת שלום". בשתיקה, מתוך הרגל מר, יורדים כולם למרתף. הילדים ניגשים אל חוזה מריו מן הגדול אל הקטן. הוא מברך אותם, ומנשק להם ברוך. בינתיים, טורחת מריה על התבשילים, ומניחה אותם בכלים נאים, כלים של שבת. חוזה מריו מקדש. המילים יוצאות מפיו מדודות ומתוקות, וכולם מתיישבים לסעודה.

דפיקה חזקה בדלת.

אורן מזנק אל השלט, ומכבה את הטלוויזיה באחת.

חוזה מריו וכל המשפחה מכסים ביעף את השולחן, עונדים את צלבי הברזל, וממהרים למעלה, אל הדירה.

אנוסים.

(שוקי פרידמן)